

יעל רוזן, צלמת

ילידת 1945, תל-אביב.

"...אחת מ'חלוצות הצילום' בארץ...". מתוך מחקר אשר עוסק ב-65 צלמות בישראל, החל מסוף המאה ה-19 ועד סוף שנות ה-70 של המאה ה-20, ובהשפעתן על התפתחות החברה הישראלית מבחינה תרבותית, אמנותית וחברתית. נכתב על ידי גיא רז, חוקר ואוצר מחלקת הצילום, מוזיאון ארץ ישראל, תל אביב ונועה צדקה, חוקרת ומורה לצילום, האקדמיה לאמנות ועיצוב, בצלאל, ירושלים.

פרסים

1977 פרס בינלאומי לצילום ע"ש הצלמת **אנה ריבקיין בריק** - פרס על הישגיו בתחום הצילום.
1995 "הכובע בעולם" תחרות ותערוכה בינלאומית, איטליה. **ציון לשבח**.

השכלה

1965 לומדת ומשמשת כאסיסטנטית אצל המורה הצלם זאב הרץ במשך שנה.
1966 - 1969 תיאטרון ופילוסופיה, אוניברסיטת תל-אביב, תל-אביב.
1969 - 1970 קורס לצילום מתקדם, Museum of Fine Arts, בוסטון, ארה"ב.

ארכיון צילום

ארכיון צילומים (שנות ה-70) המשמש יוצרים דוקומנטריים לסרטי תעודה, סדרות דוקומנטריות, ספרים, רכישות של אספנים ורכישות פרטיות.

החל משנת 1968 צילום עבור עיתונים, מגזינים, כתבי עת.
1968 - 1969 "על המשמר".

1970 - 1980 **צלמת ירחון "את" ושבועונים של עיתון "מעריב"**.

צילום עבור כתבות על אנשי ציבור, אמנים, סופרים, משוררים, שחקנים. צילומים בביתם ובסביבה בה חיו ויצרו. כמו כן צילום נוף אורבני - תל-אביב ומחוצה לה. צילומים המתרכזים באופנת רחוב, בתי קפה, חנויות, בתים.
צילום עבור כתבי עת ומגזינים: "מחשבות" מבית IBM בעריכת צבי ינאי, Panorama – מגזין הולנדי וה-Jewish Chronicle.
משנת 1986 ואילך עוסקת בצילום פורטרטים של שחקנים, בצילומי אילוסטרציה לעטיפות של ספרים וספרי ילדים מצולמים.

תערוכות יחיד

2021 תערוכת יחיד "דיזנגוף בשחור לבן". אוצרת, גילי סיון.
46 צילומים ברחוב דיזנגוף בשנות ה-70, המשקפים את הלך הרוח של התקופה: אופנה, בוהמה, קפה ועסקים מיתולגיים. הצילומים הוצגו בכיכר דיזנגוף ובשני צדי המדרכות עד שדרות בן גוריון.
2020 "הזיווג המושלם – כששנות ה-70 פגשו את תל אביב", "קיוסקו" פלורנטיין. אוצר, קובי אלבז.
בעלי מקצועות שנעלמו מן העולם, זמרים, שחקנים וצילומים נבחרים מרחובות תל-אביב של שנות ה-70.
2008 "ברחובות תל אביב בשנות ה-70", תערוכת יחיד, קפה גלריה סוניה געצל שפירא, תל אביב.
1978 "חמש נקודות ראות", חמש צלמות, בית האמנים, תל אביב.
*בעקבות פרס ריבקיין הוזמנתי על ידי בית האמנים תל-אביב להציג תערוכת יחיד.
בהחלטה אישית ולאור העובדה שבשנים הללו (שנות השבעים) מרבית הצלמים היו גברים, הזמנתי ארבע נשים-צלמות להציג לצדי בבית האמנים - עליזה אורבך, טובה רשף, רונית שני, רחל הירש.
גיא רז ונועה צדקה אשר עוסקים שנים רבות במחקר על צלמים וצלמות בארץ (1850 – 1978) ציינו כי לדעתם התערוכה מהווה מפנה משמעותי עבור נשים צלמות.

גיא רז, טיים אאוט "באותה שנה חמש צלמות – עליזה אורבך, רחל הירש, יעל רוזן ורונית שני – הציגו במעוז האמנות הגברי, בית האמנים ברחוב אלחריזי. התערוכה הזאת מסמלת את כניסתן של הצלמות לעולם האמנות".
1977 תערוכת יחיד, בית סוקולוב - בית העיתונאים, תל אביב. צילומים שהתפרסמו בעיתונות ירחון "את" ו"מעריב".
עם קבלת פרס בינלאומי לצילום ע"ש הצלמת אנה ריבקין בריק - פרס על הישגיי בתחום הצילום.

תערוכות קבוצתיות

- 2021** 'כל המשפחות המאושרות', מוזיאון "נחום גוטמן" תל אביב, עם הצלמת אלה ברק והצייר דוד ניפו. צילומי משפחות שצילמתי בשנות ה-70: משפחת הרצוג עם שני הנשיאים, משפחתו של אפרים קישון, מוטה גור וחנה רובינא. **אוצרת: מוניקה לביא.**
- 2020** "נפשגוף", גלריה בן עמי, תל אביב. סדרת צילומים Inside - Out. **אוצר, יוחנן הרסון.**
- 2019** "חלוצות הצילום", פסטיבל הצילום הבינלאומי של PHOTOFEST ISRAEL. העבודות שהוצגו על ידי: צילום רחוב ראשון ופורטרטים של רחל איתן, דליה רביקוביץ ויונה וולך.
חלק מרצף תערוכות מחקר המוקדשות להתפתחות הצילום בארץ.
עוסק ב-65 צלמות בישראל - מסוף המאה ה-19 ועד סוף שנות ה-70 של המאה ה-20 - ובהשפעתן על התפתחות החברה הישראלית מבחינה תרבותית, אמנותית וחברתית.
בתערוכה 2 חלקים - 10 עבודות של אותן צלמות מתקופת הצילום האנלוגי.
- "דיוקן עצמה" – גיא רז, חוקר, אוצר מחלקת הצילום, מוזיאון ארץ ישראל תל-אביב, ביוגרפיות קצרות לצד דיוקן עצמי של 66 צלמות.**
- "הצלמת שאכפת לה", אוצרת נועה צדקה, חוקרת ומורה לצילום בבצלאל.**
- 2019** "ז'קלין כהנוב-הלבנט כמשל", מוזיאון ארץ ישראל. צילום של ז'קלין כהנוב, אותה צילמתי בשנות ה-70. **אוצרת, שרה טוראל.**
- 2017** "מסע ברחובות תל אביב, סיפור ועוד" מוזיאון הרצלילנבלום, צילומים אחדים.
- 2017** "דיין - אלבום משפחתי", בית שטרומן, עין חרוד. **אוצר, גיא רז.**
רות דיין, יעל דיין, ונשותיו של אסי דיין – אהרונה וקרול.
- 2013** "עטורות - חלוצות וחולמות" מוזיאון הרצלילנבלום, תל-אביב.
התערוכה הציגה קבוצת נשים שהפליאו בהישגיהן ובתרומתן לחברה הישראלית בתחומי עשייה שונים - אמנות, ספרות, מדע, משפט, תיאטרון, מדינאות, קולנוע, חינוך, עיתונאות ועוד.
מבין הנשים המוצגות: נעמי שמר, רות דיין, חנה רובינא, גולדה מאיר, גילה אלמגור, פיני ליידרסדוף, שולמית אלוני. בחלל נפרד הוצגו, בנוסף, צילומי נשים מפורסמות ואנונימיות שצילמתי בתקופות שונות.
- 2012** "דיאלוג בין שחור ללבן", גלריה מינוס 3, תל אביב.
- 1995** "הכובע בעולם" תחרות ותערוכה בינלאומית, איטליה. **ציון לשבח.**
- 1995** "ישראל 30 צלמים", טורינו, איטליה. **אוצרת, מרגלית ברנשטיין.**
- 1989** "לחיות עם החלום" - ישראל בראי האמנות, הגרפיקה והצילום. מוזיאון תל-אביב, תל-אביב.
אוצרת: בתיה דונר.
- 1977** "ציור, צילום ואנהי", גלריה עמליה ארבל, תל-אביב. ציורים: ניצה פלנץ, צילומים: יעל רוזן.
- 1976** "סנטה קטרינה", צוותא, תל-אביב. עבודות מתוך סדנא של ציירים, פסלים, צלמים ומוסיקאים שהתקיימה בסיני באזור "סנטה קטרינה" (הציירים אליהו גת ורחל שביט, הצלם חנן לסקין, והמוסיקאי רמי שבלוב, עם תלמידיו).

ספרי ילדים מצולמים

- 2007** "גילת הילדה מדימונה" כתבה: עמלה עינת, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- 1995** "בסרט זה אחרת", כתבה: נירה הראל. הוצאת עם עובד.
- 1992** "אני" כתבה: שולה מוזן. הוצאת מוזן. סדרה של 6 ספרים לפעוטות. הוצאת מוזן.
"ליד הבית", "ברחוב", "חנות ירקות שלמה", "נוסעים נוסעים", "גן חיות", "פינת חי".
- 1987** "חמישה ילדים וכל ירושלים" כתבה: עשי ואיינשטיין. הוצאת מוזן.
- 1978** "האחים הדרוזים מהגליל", כתבו: אסעד ארעידה ויגאל בוני. **ספרית הפועלים.**
- 1977** "אלינה היא אילנה", כתבה: מירה מאיר, **ספרית הפועלים.**

ספרים נוספים

- 1982 "סוד השרירים הטבעתיים", כתבה: פאולה גרבורג. הוצאת פלג.
1992 "פשטידל", כתב: קובי בר. הוצאת מודן.
1995 "פשוט טעים", כתבו: ג'ודי ודידי. הוצאת זמורה ביתן.

ספרים בהם הופיעו מספר צילומים

- 1978 "Israel: Face of People", הוצאת מסדה. (5 צילומים).
1985 "באמר ובשיח" - לקט ספרותי, ערך: גרשון ברגסון עיצבה: מיכל לשם.
1987 "לכל אחד ירושלים", שירים ואגדות, הוצאת מודן. (20 צילומים).
1988 "ספר המופת", הוצאת משרד הבטחון. (3 צילומים).
1989 "לחיות עם החלום", בתיה דונר, מוזיאון ת"א, הוצאת דביר. (3 צילומים).
1991 "עיר חמה" - תל אביב בצילומים 1908-88, ערכה רונית שני. הוצאת משרד הביטחון (2 צילומים).
1992 "שאלו שלום ירושלים", הוצאת משרד החינוך והתרבות. (10 צילומים).
1992 "חלונות א'" - מקראה, עיצב: עמרם פרת, משרד החינוך ועם עובד.
1993 "חלונות ב'" - מקראה, עיצב: עמרם פרת, משרד החינוך ועם עובד.
בנוסף לאורך כל שנות עבודתי - צילומי אילוסטרציה בעטיפות ספרים רבות.

טלוויזיה - שימוש בצילומי סטילס

- 2009 "תל אביב - יפו", סדרת דוקו של מודי בראון וענת זלצר. ערוץ 8. צילומים ברחוב שינקין בשנות ה-70.
2011 "צו האופנה", ערוץ 1. צילומי אופנת רחוב בשנות ה-70.
2012 "יונה וולך - 7 סלילים", סרטו של יאיר קדר. צילומים של יונה וולך.
2012 צילום של דן בן אמוץ בסרט על חייו.
2012 "הרוח והחושך והמים" - ערוץ 1. צילומים של נעמי שמר בסרט על חייה.
2015 "בובה ממוכנת" סרט על דליה רביקוביץ בבימויה של רות ולק.
2020 "עפרה", סדרה בת שלושה פרקים על עפרה חזה עבור הוט. יוצרים, דליה מבורך ודני דותן.
2022 "זכרוני הראשון: שלמה ארצי - ביוגרפיה מוזיקלית", סדרת דוקו בת שלושה פרקים על שלמה ארצי. יוצרים, רון שילון, אמיר בן-דוד, מוריס בן-מיר.

סדרות בהתהוות

"אז ועתה" - שילוב בין סצנה אקראית שנתפסה בעין העדשה לבין סצנה מבוזמת - משוחזרת. הסדרה נוצרה לאחר חשיפת מאגר הצילומים משנות ה-70. דמויות אנונימיות שזיהו עצמן לאחר עשרות שנים וצולמו שנית בשנת 2020. הפעם באופן מבוזם-משוחזר, בניגוד לצילומי המקור שנתפסו בעין העדשה באופן אקראי לחלוטין.

"נשים יוצרות" חזרה אל נשים יוצרות המתגוררות בתל-אביב, אותן צילמתי בשנות ה-70. (רות דיין, יעל דיין, אילנה גור, תמרה יובל, רנה שינפלד, אלונה פרנקל, רות דר, ג'וזי כץ, רות סירקיס, רבקה מיכאלי, דינה דורון, דליה פרידלנדר ועוד...)

ממשיכה לשוטט עם המצלמה ברחובות תל-אביב. מתעדת ומשקפת את חיי הרחוב, פני העיר, נוף אורבני, הווי, אנשים, אופנה ועוד. כמו כן עוסקת בצילום פורטרטים וצילום משפחות.